O32,1M97,42 F6 RANDUKHANDA KRITHIKAL KUMARAN ASAN

7:42 F6
AN (N.).
ritikal
37828
032:1M97:42
F6
MUL
037828

[...]TRINA VIM PROMOVET INSITAM

Madras University Library.

Call Number 032:1M97:42 F6

Accession Number 37828

Available for loan from

This book should be returned on or before the date last marked below.

21 DEC 1943

Randu Khandakritikal

രണ്ടു ഖണ്ഡകൃതികൾ.

(ടിപ്പണസഹിതം)

THE SARADA BOOK DEPOT, THONNAKKAL, P. PERUMATHURA

എൻ. കുമാരൻ ആശാൻ.

N. Kumaran Asan

All rights reserved.

“വിദ്യാഭിവർദ്ധിനി” അച്ചുക്കൂടം—കൊല്ലം.

൧൧൦൨. / 1926

378228

O32 : 1M9742
F6

മുഖവുര.

ഈ പുസ്തകത്തിൽ അടങ്ങിയ രണ്ടു ചെറിയ കൃതികളിൽ "വീണപൂവ്" ൧൦൮൩ വൃശ്ചികത്തിൽ സംഗതിവശാൽ ഏതാനും ദിവസം ഞാൻ പാലക്കാട്ടു താമസിച്ചിരുന്നപ്പോൾ എഴുതിയതാണ്. അടുത്ത ധനുമാസത്തിൽ തന്നെ മൂക്കോത്തു കുമാരൻ അവർകൾ തന്റെ പത്രാധിപത്യത്തിൽ തലശ്ശേരിയിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്ന "മിതവാദി"യിൽ എന്റെ സമ്മതപ്രകാരം അതിനെ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നു. ഉദ്ദേശം ഒരു സംവത്സരം കഴിഞ്ഞു, ശ്രീമാൻ സി. എസ്സ്. സുബ്രഹ്മണ്യൻപോററി (എം. ഏ.) അവർകൾ അതിനെ പകർത്തി ഒരു സ്വന്ത മുഖവുരയോടുകൂടി "ഭാഷാപോഷിണി"യിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. അതിനുശേഷം കവിസാർവ്വഭൌമരായ കേരളവർമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് അതിനെ അവിടുന്നു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ "പദ്യപാഠാവലി"യിലേക്കു തിരഞ്ഞെടുത്തിരുന്നു. ആ പതിപ്പുകളിൽ ആദ്യന്തം കടന്നുകൂടിയ അച്ചടിപ്പിഴകളെന്നും മററുപ്രകാരത്തിലും ചില സ്ഖലിതങ്ങളും ന്യൂനതകളും ഉണ്ടായിരുന്നതെല്ലാം ഈ സ്വന്ത പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ ഞാൻ ദൃഷ്ടിവച്ചു തിരുത്തുകയും നന്നാക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

"സിംഹപ്രസവം" എന്ന രണ്ടാമത്തെ കൃതി ൧൦൮൫ കർക്കടകത്തിൽ തിരുവനന്തപുരം കാഴ്ചബംഗ്ലാവുതോട്ടത്തിലെ മൃഗശാലയിൽ പ്രസവിച്ച സിംഹത്തെപ്പററി കുറെ തിടുക്കത്തിൽ എഴുതി ഭാഷാപോഷിണീപ്രവർത്തകന്മാരുടെ അപേക്ഷപ്രകാരം അയച്ചുകൊടുക്കയും ആ മാസികയിൽ ൧൦൮൬

ചിങ്ങം കന്നി ഈ മാസങ്ങളിലേ ഒന്നായുള്ള പ്രതിയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണ്. ഇതിനേയും വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് "പദ്യപാഠാവലി"യിൽ "സിംഹിയും കുട്ടികളും" എന്ന തലവാചകം നൽകി ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ സ്വതന്ത്ര പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ ഞാൻ അതിനേ അകപ്പാടേ പരിഷ്കരിക്കയും അത്യാപേക്ഷിതമല്ലെന്നു തോന്നിയ അവസാനത്തെ ഒന്നു രണ്ടു പദ്യങ്ങളെ എടുത്തുകളകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

ഭാഷാസാഹിത്യലോകത്തിൽ ഇപ്പോൾതന്നേ ഒരുവിധം പ്രവേശം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള ഈ ചെറിയ കൃതികളെ ഇപ്രകാരം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിൽ മുഖ്യമായി എന്നെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു് ഇവയുടെ സമ്പൂർണ്ണവും നിർദ്ദോഷവുമായ ഒരു പ്രത്യേകപതിപ്പിന്റെ ആവശ്യകതയാണ്. താഴ്ന്നതരം വായനക്കാരുടെ ഉപയോഗത്തിനായി സംസ്കൃതപദങ്ങളുടേയുംമററും അർത്ഥം കാണിക്കുന്ന ഒരു ചെറിയ ടിപ്പണം കൂടി ഇതോടു ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. ഭാഷാഭിമാനികളുടെ ദയാപൂർവ്വമായ സ്വീകരണത്തെ പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു ഇതിനെ പുറത്തയച്ചുകൊള്ളുന്നു.

൧൦൮൦ കർക്കടകം ൨൦.
തിരുവനന്തപുരം. } ഗ്രന്ഥകർത്താ.

വീണപൂവ്

ഹാ! പുഷ്പമേ, അധികതുംഗപദത്തിലെത്ര
ശോഭിച്ചിരുന്നിതൊരു രാജ്ഞികണക്കയേ നീ,
ശ്രീ ഭൂവിലസ്ഥിര, അസംശയം-ഇന്നു നിന്റെ-
യാഭൂതിയെങ്ങു? പുനരെങ്ങു കിടപ്പിതോർത്താൽ? ൧

ലാളിച്ചുപെറ്റ ലതയൻപൊടു ശൈശവത്തിൽ
പാലിച്ചു പല്ലവപുടങ്ങളിൽ വച്ചു നിന്നെ;
ആലോലവായു ചെറുതൊട്ടിലുമാട്ടി, താരാ-
ട്ടാലാപമാർന്നു മലരേ! ദലമർമ്മരങ്ങൾ. ൨

പാലൊത്തെഴും പുതുനിലാവിലലംകുളിച്ചും,
ബാലാതപത്തിൽ വിളയാടിയുമാടലെന്യേ,
നീ ലീലപൂണ്ടിളയമൊട്ടുകളോടുചേർന്നു
ബാലത്വമങ്ങിനെ കഴിച്ചിതു നാളിൽ നാളിൽ. ൩

ശീലിച്ചു ഗാനമിടചേർന്നു ശിരസ്സുമാട്ടി-
ച്ചാലത്തെഴും കിളികളോടഥ മൌനമായ് നീ
ഈലോകതത്വമയേ തെളിവാർന്നു താര-
ജാലത്തൊടൊട്ടുമുഖതയാർന്നു പഠിച്ചു രാവിൽ. ൪

ഈവണ്ണമൻപൊടു വളൎന്നഥ നിന്റെയംഗ-
മാവിഷ്കരിച്ചു ചിലഭംഗികൾ മോഹനങ്ങൾ,
ഭാവം പകൎന്നു വദനം, കവിൾകാന്തിയാൎന്നു,
പൂവേ! അതിൽ പുതിയപുഞ്ചിരി സഞ്ചരിച്ചു.

ആരോമലാമഴകു, ശുദ്ധി, മൃദുത്വ, മാഭ,
സാരള്യമെന്ന സുകുമാര ഗുണത്തിനെല്ലാം
പാരിങ്കലേതുപമ, അമ്മൃദുമെയ്യിൽ നവ്യ-
താരുണ്യമെത്തിയൊരു നിൻ നില കാണണം താൻ. ൩

വൈരാഗ്യമേറിയൊരു വൈദികനാട്ടെ, യേറ്റ
വൈരിക്കു മുമ്പുഴറിയോടിയ ഭീരുവാട്ടെ,
നേരേ വിടൎന്നു വിലസീടിന നിന്നെ നോക്കീ-
ട്ടാരാകിലെന്തു?-മിഴിയുള്ളവർ നിന്നിരിക്കാം! ൪

മെല്ലെന്നു സൌരഭമൊട്ടു പരന്നു, ലോക-
മെല്ലാം മയക്കി മരുവുന്നളവന്നു നിന്നെ,
തെല്ലോ കൊതിച്ചനുഭവാൎത്ഥികൾ ? ചിത്രമല്ല-
തില്ലാൎക്കു, മിഗ്ഗുണവുമേവമകത്തുതേറും. ൫

ചേതോഹരങ്ങൾ സമജാതികളാം സുമങ്ങ-
ളളും സമാനമഴകുള്ളവയെങ്കിലും നീ
ജാതാനുരാഗമൊരുവന്നു മിഴിക്കു വേദ്യ-
മേതോ വിശേഷസുഭഗത്വമുമാൎന്നിരിക്കാം. ൬

“കാലം കുറഞ്ഞദിനമെങ്കിലു മർത്ഥദീർഘം,
മാലേറെ യെങ്കിലു മതീവ മനോഭിരാമം
ചാലേ കഴിഞ്ഞിതൊരു യൌവന”മെന്നു നിന്റെ-
യീ ലോലമേനി പറയുന്നനുകമ്പനീയം! ൧൦

അന്നൊപ്പമാർന്നഴകു കണ്ടു വരിച്ചിടും നീ-
യന്നോർത്തു ചിത്രശലഭങ്ങളണഞ്ഞിരിക്കാം
എന്നല്ല ദൂരമതിൽ നിന്നനുരാഗമോതി
വന്നെന്നുമാം വിരുതനങ്ങൊരു ഭൃംഗരാജൻ. ൧൧

കില്ലില്ലയേ! ഭ്രമരവര്യനെ നീ വരിച്ചു
തെല്ലെങ്കിലും ശലഭമേനിയെ മാനിയാതെ
അല്ലെങ്കിൽ നിന്നരികിൽ വന്നിഹ വട്ടമിട്ടു
വല്ലാതിവൻ നിലവിളിക്കുക യില്ലിദാനീം. ൧൨

“എന്നംഗമേകനിഹ തീറുകൊടുത്തുപോയ് ഞാ-
നെന്നന്യകാമുകരെയൊക്കെ മടക്കിയില്ലേ?
ഇന്നോമലേ! വിരവിലെന്നെ വെടിഞ്ഞിടല്ലേ”
എന്നൊക്കെയല്ലി ബത! വണ്ടു പുലമ്പിടുന്നു? ൧൩

ഹാ! കഷ്ട! മാവിബുധകാമിതമാം ഗുണത്താ-
ലാകൃഷ്ടനായ്, അനുഭവിച്ചൊരു ധന്യനിയാൾ
പോകട്ടെ നിന്നൊടൊരുമിച്ചു മരിച്ചു; നിത്യ-
ശോകാർത്തനായിനിയിരിപ്പതു നിഷ്ഫലം താൻ! ൧൪

ചത്തീടുമിപ്പൊഴിവനല്ലവികല്പമില്ല
തത്താദൃശം വ്യസനകുണ്ഠിതമുണ്ടു കണ്ടാൽ
അത്യുഗ്രമാം തരുവിലും ബത! കല്ലിലുംപോയ്
പ്രത്യക്ഷമാമതു തലതല്ലുകയല്ലിപിന്നൻ? ൧൪

കണ്ണോക്കിലിങ്ങിവ വളൎന്ന ദൃഢാനുരാഗ-
മന്യോന്യമാൎന്നുപരമത്തിനു കാത്തിരുന്നു
വന്നീയപായമഥ കണ്ടളി ഭാഗ്യഹീനൻ
ക്രന്ദിക്കയാം കഠിനതാൻ ഭവിതവ്യതേ! നീ. ൧൫

ഇന്നല്ലയെങ്കിലയി നീ ഹൃദയം തുറന്നു
നന്ദിച്ചു വണ്ടു കുസുമാന്തരലോലനായി
"എന്നെച്ചതിച്ചു ശഠൻ" എന്നതു കണ്ടു നീണ്ടു
വന്നോരുമാധിയതു നിന്നെ ഹനിച്ചുപൂവേ! ൧൬

ഹാ! പാൎക്കിലീ നിഗമനം പരമാൎത്ഥമെങ്കിൽ
പാപം നിനക്കു ഫലമായഴൽപൂണ്ട വണ്ടേ!
ആപത്തെഴും തൊഴിലിലോൎക്ക മുമ്പു; പശ്ചാ-
ത്താപങ്ങൾ സാഹസികനിങ്ങിനെ യെന്തുമുണ്ടാം. ൧൭

ഛോകട്ടതൊക്കെ യഥവാ. ഭുവലോകമേലു-
മേകാന്തമാം ചരിതമാരറിയുന്നു പാരിൽ,
ഏകന്റ് വാക്പടുവിനാൎത്തി വൃഥാപവാദം,
മൂകങ്ങൾ പിന്നിവ- പഴിക്കുകിൽ ദോഷമല്ലേ? ൧൮

പോകുന്നിതാ വിരവിൽ വണ്ടിവിടം വെടിഞ്ഞു
സാകൂതമാംപടി പറന്നു നഭസ്ഥലത്തിൽ
ശോകാന്ധനായ് കുസുമചേതന പോയമാർഗ്ഗ-
മേകാന്തഗന്ധ, മതു പിന്തുടരുന്നതല്ലീ? ൧൦

ഹാ! പാപമോമൽമലരേ! ബത! നിന്റെമേലും
ക്ഷേപിച്ചിതേ! കരുണയററ കരം കൃതാന്തൻ
വ്യാപാരമേ ഹനനമാം വനവേടനമ്പോ
വ്യാപന്നമായ് കഴുകനെന്നു കപോതമെന്നും? ൧൧

തെറെറന്നു ദേഹസുഷമാപ്രസരം മറഞ്ഞു
ചെററല്ലിരുണ്ടു മുഖകാന്തി മതും കുറഞ്ഞു
മറെറന്തുരപ്പൂ! ജീവമീര വദീപമെണ്ണ
വററിപ്പുകഞ്ഞഹഹ! വാടിയണഞ്ഞുപോയി. ൧൨

ഞെട്ടററു വീ മുകളിൽനിന്നു നിശാന്തവായു
തട്ടിപ്പതിപ്പളവുണർന്നവരാരുമെന്നോ
തിട്ടം നിനച്ചു മലരേ! ബത! ദിവ്യഭോഗം
വിട്ടാശു ഭൂവിലടിയുന്നൊരു ജീവനെന്നോ? ൧൩

അത്യന്തകോമളതയാർന്നൊരു നിന്റെ മേനി-
യെത്തുന്നു കണ്ടവനിതന്നെയധീരയായി,
സദ്യസ്ഫുടാപ്പുളകിതാംഗമിയന്നു പൂണ്ടോ-
രുദ്വേഗമോതു മുഖകണ്ണ തൃണാങ്കുരങ്ങൾ. ൧൪

അന്യൂനമാം മഹിമതങ്ങിയൊരാത്മസത്വ-
മെന്യേ നിലത്തു ഗതമൌക്തികശുക്തിപോൽ നീ
സന്നാഭമിങ്ങനെ കിടക്കുകിലും ചുഴന്നു
മിന്നുന്നു നിൻ പരിധിയിപ്പൊഴുമെന്നുതോന്നും. ൨൫

അഹാ! രചിച്ചു ചെറുലൂതകളാശു നിന്റെ
ദേഹത്തിനേകി ചരമാവരണം ദുകൂലം
സ്നേഹാർദ്രയായുടനുഷസ്സുമണിഞ്ഞു നിന്മേൽ
നീഹാരശീകരമനോഹരമന്ത്യഹാരം. ൨൬

താരങ്ങൾ നിൻ പതനമോർത്തു തപിച്ചുവോ ക-
ണ്ണീരായിതാ ഹിമകണങ്ങൾ പൊഴിഞ്ഞിടുന്നു
നേരായി നീഡതരുവിട്ടു നിലത്തു നിന്റെ
ചാരത്തുവീണു ചടകങ്ങൾ പുലമ്പിടുന്നു. ൨൭

ആരോമലാം ഗുണഗണങ്ങളിണങ്ങി, ദോഷ-
മോരാതുമുദ്ഭവവുമൊന്നിനു ചെയ്തിടാതെ,
പാരം പരാർത്ഥമിഹ വാണൊരു നിൻ ചരിത്ര-
മാരോർത്തു ഹൃത്തടമഴിഞ്ഞു കരഞ്ഞുപോകാ? ൨൮

കഷ്ടീവിപത്തഹഹ! കല്ലലിയുന്നിതോടൽ
കൊണ്ടാശു ദിങ്മുഖവുമിങ്ങനെ മങ്ങിടുന്നു,
തണ്ടാർസഖൻ ഗിരിതടത്തിൽ വിവർണ്ണനായ് നി-
ന്നിണ്ടൽപ്പെടുന്നു, പവനൻ നെടുവീർപ്പിടുന്നു. ൨൯

എന്തിന്നലിഞ്ഞു ഗുണധോരണി വച്ചു നിന്മേ-
ലെന്തിന്നതാശു വിധിയേവമപാകരിച്ചു?
ചിന്തിപ്പതാരറിയ സൃഷ്ടിരഹസ്യ? മാവ-
തെന്തുള്ളു? ഹാ! ഗുണികളൂഴിയിൽ നീണ്ടുവാഴാ. ൩൦

സാധിച്ചുവേഗമഥവാ നിജ ജന്മകൃത്യം
സാധിഷ്ഠർ പോട്ട്. ഇഹ സദാ നിശി പാന്ഥപാദം
ബാധിച്ചു രൂക്ഷശിലവാഴ്വതിൽ നിന്നു മേന്മ-
ജ്യോതിസ്സുതൻ ക്ഷണികജീവിതമല്ലി കാമ്യം? ൩൧

എന്നാലുമുണ്ടഴലെനിക്കു വിയോഗമോർത്താ
ഇന്നത്ര നിൻ കരുണമായ കിടപ്പുകണ്ടും
ഒന്നല്ലി നാമയി സഹോദരരല്ലി? പൂവേ,
ഒന്നല്ലി കൈയിഹ രചിച്ചതു നമ്മെയെല്ലാം! ൩൨

ഇന്നീവിധം ഗതി നിനക്കയി, പോക! പിന്നൊ-
ന്നൊന്നായ് തുടർന്നു വരുമാവഴി ഞങ്ങളെല്ലാം
ഒന്നിന്നുമില്ല നില- ഉന്നതമായ കുന്നു—
മെന്നല്ലയാഴിയുമൊരിക്കൽ നശിക്കുമോർത്താൽ. ൩൩

അംഭോജബന്ധുവിതാ! നിന്നവശിഷ്ടകാന്തി-
സമ്പത്തെടുപ്പതിനണഞ്ഞു കരങ്ങൾ നീട്ടി
ജൃംഭിച്ച സൌരഭമിതാ കവരുന്നു വായു
സമ്പൂർണ്ണമായ ഹ ഹ! നിന്നുടെ ദായഭാഗം. ൩൪

"ഉൽപന്നമായതു നശിക്കും, അണുക്കൾ നില്ക്കും,
ഉൽപന്നനാമുടൽ വെടിഞ്ഞൊരു ദേഹി വീണ്ടും,
ഉൽപത്തി കൎമ്മഗതിപോലെ വരും ജഗത്തിൽ,"
കല്പിച്ചിടുന്നിവിടെ യിങ്ങനെ യാഗമങ്ങൾ. ൰൫

ഖേദിക്കകൊണ്ടു ഫലമില്ല, നമുക്കതല്ല
മോദത്തിനും ഭുവി വിപത്തുവരാം ചിലപ്പോൾ
ചൈതന്യവും ജഡവുമായ് കലരാം ജഗത്തി-
ലേതെങ്കിലും വടിവിലീശ്വര വൈഭവത്താൽ. ൰൬

ഇപ്പൃഷിമാബ്ധിയിലുന്നൊരു താരമാരാ-
ലുൽപന്നശോഭ മുദയാദ്രിയിലെത്തിടുമ്പോൾ
സൽപുഷ്പമേ! യിവിടെ മാഞ്ഞു സുമേരുവിന്മേൽ
കല്പദ്രുമത്തിനുടെ കൊമ്പിൽ വിടൎന്നിടാം നീ. ൰൭

സംഫുല്ലശോഭമെത്തുകണ്ടുകുത്തു ഫലം പൂ-
ണ്ടമ്പോടടുക്കുമളിവേണികൾ ഭൂഷയായ് നീ
ജന്മത്തെയും സുരയുവാക്കളിലകി രാഗ..
സമ്പത്തെയും സമധികം സുകൃതം ലഭിക്കാം. ൰൮

അല്ലെങ്കിലാദ്ധ്യതിയെഴുന്ന മഹർഷിമാൎക്കു
ഫുല്ലപ്രകാശമിയലും ബലിപുഷ്പമായി
സ്വർല്ലോകവും സകല സാഗമവും കടന്നു
ചെല്ലാം നിനക്കു "തമസഃപര"മാം പദത്തിൽ. ൰൯

ഹാ! ശാന്തിയൗപനിഷദോക്തികൾതന്നെ നൽകും
ക്ലേശിപ്പതാത്മപരിപീഡനമജ്ഞയോഗ്യം;
ആശാഭരം ശ്രുതിയിൽ വയ്ക്കുക നമ്മൾ, പിന്നെ-
യീശാജ്ഞപോലെ വരുമൊക്കെയുമോർക്ക പൂവേ; ൪൦

കണ്ണേ! മടങ്ങുക, കരിഞ്ഞു മലിഞ്ഞുമാശു
മണ്ണാകുമീ മലരു, വിസ്മൃതമാകുമിപ്പോൾ,
എണ്ണീടുകാർക്കുമിതുതാൻ ഗതി, സാദ്ധ്യമെന്തു
കണ്ണീരിനാൽ, അവനിവാഴ്വു കിനാവു! കഷ്ടം! ൪൧

ശുഭം.

ഒരു സിംഹപ്രസവം.

കരളിൽ കനിവറ്റിടുന്നതേ,
ഘോരകണ്ഠീരവിതാനുമീവിധം!
ഒരു ജന്തുവിനും സ്വപുത്രരിൽ
പരുഷത്വം വിധി നൽകിയില്ലതാൻ. ൧

അലിവാർന്നു കിടന്നൊരാട്ടുപോൽ
മുലനൽകുന്നിതു കുട്ടികൾക്കിവൾ
തല ചെന്നു പിടിച്ചിഴയ്ക്കിലും
കലരാ ക്രുദ്ധതയെന്നു തോന്നിടും. ൨

പാരതന്ത്രതയോർത്തു കണ്ണുനീ-
രരിയോരുണ്ണികൾ തന്നെ നോക്കി നീ
ചൊരിയായ്ക, മൃഗേന്ദ്രവല്ലഭേ!
വരുമാപത്തുകളാക്ക മൂഴിയിൽ. ൩

പ്രണയത്തൊടു പാർത്തിവൾക്കൊരാൾ
തുണതാനെന്നു കുടുംബചിന്തയാൽ,
ഇണയാം ഹരി മന്ദവേഗനാ-
യണയത്താഞ്ഞു നടന്നിടുന്നതേ. ൪

കുതുകത്തൊടു, "പെററ സിംഹി"യെ-
ന്നതുകേട്ടേറെ വരുന്നിതാളുകൾ,
ഇതുകൊണ്ടൊരിളക്കമില്ലിവ-
നഥവാ- സിംഹമറിഞ്ഞിടാ ഭയം. ൯

പലതും ബത! ബന്ധനസ്ഥനായ്
തലകാഞ്ഞൊത്തു നിരാശനായുടൻ
നിലവിട്ടെഴുമൊററമോലമൊ-
ത്തലറുന്നങ്ങിനെ തന്നെ നിന്നിവൻ. ൰

സഹസാ, സമയം കുറിക്കുവാ-
നിഹ പീരങ്കി മുഴിച്ചപോൽ ഹരേ!
മഹിതം, തുടരാർന്ന ഗർജ്ജിതം
ഗഹനത്തിൽ ഗുഹ ഗർഭഭേദനം. ൧

അഥവാ, നരനാഥനോടിവൻ
കഥകോപോഗ്രവം കഥിക്കയാം
കൃതമാമഹിതം സഹിക്കുമോ
ധൃതവീര്യൻ പരതന്ത്രനെങ്കിലും? ൨

ഒരു ഹേതുവുമെന്നി കേവലം
നരലോകത്തിനു കൌതുകത്തിനായ്
വരുവിച്ചു തടഞ്ഞുതേ നൃപൻ
ഹരിയേ-ഹാ! മൃഗചക്രവർത്തിയെ!! ൩

കരുതായ്കിതവജ്ഞയെന്നു് ഹരേ!
നരപാലൻ നൃപധർമ്മകോവിദൻ
പരമിങ്ങനെ വെച്ചു പോററുമ-
ത്തിരുമേനിക്കു കൃതജ്ഞനാക നീ. ൧൦

ഒരു വർഗ്ഗനിസർഗ്ഗനായകൻ
ധരണീപാലനു മാന്യനാം ഭവാൻ
പരതന്ത്രരെ ഹിംസ ചെയ്വതോ
നരരാം ഞങ്ങടെ നീതിയല്ല കേൾ. ൧൧

നരഭോജികളുണ്ടു നീചരാം-
നര 'രാഫ്റിക്ക'യിലോർത്തിടാം ഭവാൻ
നരകാഗ്നനൊരുത്തനില്ലയ-
ത്തരമീ ഞങ്ങടെ പുണ്യഭൂമിയിൽ. ൧൨

അതുമല്ലിതു "ധർമ്മരാജ്യ"മെ-
ന്നധികം വിശ്രുത വഞ്ചിമണ്ഡലം
അതിലും ബത! മൂലഭൂമിപൻ
പ്രഥിതൻ പാരിലുദാരചര്യയാൽ. ൧൩

രുചിരം ഗൃഹമുണ്ടു് ഭോജ്യമു-
ണ്ടുചിതംപോൽ കുറവില്ലയൊന്നിനും
സുചിരം മരുവുന്നു കൂടവേ
സചിവന്മാർ നരിമുഖ്യരും സ്വയം. ൧൪

സ്ഫുടസൌഖ്യമതല്ലു ടക്കലൻ.
പുടഭോളുണ്ടിവൾ നിൻപുരന്ധ്രിമാർ
ദൃഢമിന്നിവ രാജ്യകാൎയ്യമായ്
തടവിൽ പാൎപ്പവനന്യരേകിടാ. ൩൫

ശരിയെന്മൊഴി സംവദിച്ചു താൻ
ഹരിയെന്നല്ല നിവാസ ശയ്യയിൽ
വിരമിച്ചൊരു മൃഗനൌവുപോൽ
തിരിയെച്ചെന്നു കിടപ്പുമായവൻ. ൩൬

ഒരു രോമമനങ്ങിടാതെ സു-
സ്ഥിരമാം കൃത്രിമ സത്വരൂപമോ?
തിരയറ്റൊരു സിന്ധുവോ? മഹീ-
ധരമോ? യെന്തൊരു ജന്തുവോയിവൻ! ൩൭

ചടുരാഗമിവന്റെയുള്ളു മൻ-
പൊട്ടു ശൃംഗാര രസാർദ്രമാക്കുകിൽ,
സ്ഫുടചന്ദ്രികയെന്തലിച്ചിടാ
കടുവജ്രം, ശശികാന്തമെന്നപോൽ? ൩൮

അതുമല്ലിഹ ബന്ധനത്തിലും
ബത! കാന്താപരനായിതേയിവൻ!
അഥവാ കുലസൃഷ്ടി ചെയ്യുമാ-
വിധിഹസ്തം തടയുന്നതാരുവാൻ? ൩൯

കൊട്ടതാം ഹരി ധൈൎയ്യവൃത്തിയെ-
ത്തടവാനാൾ മൃഗസാൎവ്വഭൌമി! നീ
സ്ഫുടമായഭ്രപോതശക്തിയെ-
ക്കടലിൽ തങ്ങിയ കാന്ത ഭൂമിപോൽ. ൨൦

ഒഴുകും പ്രിയമാൎന്നിവന്റെ മേൽ-
വഴിയും നിന്റെ കടാക്ഷഭംഗിയെ
മൊഴിവാൻ കവികൾക്കിവന്നെഴും
മിഴിവേണം-കവിയാകണം ഹരി. ൧

വിലസുന്നിതുനിന്റെ മുമ്പിലി-
ക്കലദീപദ്വയവുംമഹേശ്വരി!
മുലയുണ്ടു കളിച്ചു മോടിയും
മലമുൻപിൽച്ചെറുനിൎഝരങ്ങൾപോൽ. ൨൨

കരകേസരഭാരശോഭിയായ്
വരു മക്കന്നെതിരേ കുതിച്ചഹാ!
വിരയുന്നു കിടാങ്ങളുഗ്രനാം
ഹരിയെന്നോൎത്തുടനങ്കമേറുവാൻ. ൨൩

ഒരു ചിന്തയുമെന്നിയുല്ലസി-
ച്ചുരുളീടും ചെറു ശാഖകങ്ങളെ!
ഉരുചാപലഹേതുവെങ്കിലും
വരമിശ്ശൈശവകാലമൊന്നുതാൻ. ൨൪

സ്ഫുരമോദമൊട്ടുമ്മവെച്ചിട്ടും
നട്ടുവേ താനഴലച്ഛനമ്മമാർ
തടവാ, മറികില്ലവക്കേഴും
നെട്ടുവീപ്പിൻ പൊരുൾ നിങ്ങളേതുമേ. ൨൫

അഥവാ — സ്ഥിരമല്ലിതൊന്നുമി-
ക്ഷിതിയിൽ തൈയഥ ശാഖിയാകണം
അതു പിൻമുതുവൃക്ഷമാകണം.
മുതുവൃക്ഷം ബത! ദാരുവാകണം. ൨൬

ധൃതജീവിതയാത്ര യിങ്ങതെ-
ന്നതു കൊണ്ടോൎത്തയി, സജ്ജരാകുവിൻ!
കൃതബുദ്ധികൾ കാത്തുകൊണ്ടിടും
സ്ഥിതിമാറീടില്ല മാത്മഗൌരവം. ൨൭

പൃഥുവീൎയ്യമെഴും ഭേൽകുലം
പ്രഥിതം പാരിൽ മൃഗേന്ദ്രപുത്രരേ!
അഥ ചൊല്ലിട്ടുമാത്മഭാഷയിൽ
കഥയീ നിങ്ങടെ യമ്മറാണിതാൻ. ൨൮

ജനവാതിലിലൂടെ കാട്ടിയീ-
യനഘോദ്യാന മസാരമെങ്കിലും
ജനയിത്രിയുദാഹരിച്ചിടാം
ഘനഗംഭീര മഹാടവീതടം. ൨൯

കരിവാർമുകിൽ മൂളിവാനിൽ വൻ-
വരിയായ് പൊങ്ങിവരുന്ന കണ്ടിവർ
ഹരിഗർജ്ജിത കന്ദരങ്ങളാം
ഗിരിവൃന്ദങ്ങടെ മോടി കാട്ടിടാം. ൩൦

കുലയാനകൾതന്നെ ബാല്യമാം
നിലയിൽതാൻ ചിലർ തച്ചുകൊന്നതും
വിലഭിത്തി രണോഗ്രനാദമാ-
റെറാലിയേററാശു തകർന്നു വീണതും. ൩൧

മലയും ഗുഹയും മൃഗങ്ങൾ തൻ
കുലവും കാട്ടമടക്കി വാണതും,
പലതമ്മെ പറഞ്ഞുകേട്ടിടാം-
കുലകൂടസ്ഥപരാക്രമക്രമം. ൩൨

അഥ ലോഭനമായിടുന്നൊര-
ക്കഥകേട്ടക്ഷമ ഭാവമെന്തൊലാ
വ്യഥയേ ഗതഭൃതിതൻ മനോ-
രഥമേകീട്ടു വിപന്നലോകരിൽ. ൩൩

കഴിയാത്തതു കാമിയാതെതാൻ
കഴിവിൻ, നിങ്ങൾ വളർന്നു യോഗ്യരായ്
ഒഴിയുന്നൊരു പൈതൃകാസനം
വഴിയേ പിന്നെയലങ്കരിക്കുവിൻ! ൩൪

നിനയാതഴൽ നിൻകുടുംബമൊ-
ത്തനപായം മൃഗരാജ! വാഴ്ക നീ;
ജനമൊക്കയു മസ്വതന്ത്രരാം
ദിനകൃത്യം തടയുന്നു! പോട്ടെ ഞാൻ. ൩൭

അതുമല്ലയി നൽകിടുന്നു നിൻ-
സ്ഥിതിയുൾക്കണ്ണൊ യെനിക്കു സിംഹമേ!
ഇതു കണ്ടു ശരീരപഞ്ജര-
സ്ഥിതനാം ജീവനെയോർത്തിടുന്നു ഞാൻ. ൩൮

തിരിയുന്നു "കരുക്ക"ളായ് ചരാ-
ചരമിങ്ങാരുടെ നിത്യലീലയിൽ
അരുളട്ടെ നമുക്കവൻ ശുഭം
പരമേശൻ ഭവമുക്തിദായകൻ. ൩൯

ശുഭം.

—*—

വീണ പൂവു്.

ടിപ്പണം.

---

(൧) ഹാ=കഷ്ടം. അധികതുംഗപദം=ഏററവും ഉയൎന്ന സ്ഥാനം. അയേ=എടോ. ശ്രീ=ശോഭ. (ഭാഗ്യം എന്നും) ഭൂ=ഭൂമി. അസ്ഥിരം=നിലനില്ക്കാത്തതു്. അസംശയം=തീൎച്ചയായും. ഭൂതി=ഭാഗ്യം. (ഭംഗി എന്നും) (൨) ലാളിച്ചു=ഓമനിച്ചു. ലത=വള്ളി. ശൈശവം=കുട്ടിക്കാലം. പാലിച്ചു=രക്ഷിച്ചു. പല്ലവപുടങ്ങളിൽ=ഇലകളുടെ അകത്തു്. ആലോലവായു=ഇളങ്കാററു്. താരാട്ടാലാപം=താരാട്ടുപാടുക. മലരേ=പൂവേ. ദളമൎമ്മരങ്ങൾ=ഇലകൾ ഇളകി ഉണ്ടാകുന്ന ശബ്ദങ്ങൾ. (൩) അലം=മതിയാകുംവണ്ണം. ബാലാതപം=ഇളംവെയിൽ. ആടൽ=ദുഃഖം. ബാലത്വം=കുട്ടിക്കാലം. (൪) ഗാനം=പാട്ടു്. താരജാലം=നക്ഷത്രക്കൂട്ടം. ഉന്മുഖത=താല്പൎയ്യം (മേല്പോട്ടുനോക്കിയുള്ള നിലയെന്നും) (൫) അംഗം=ശരീരം. ആവിഷ്കരിക്ക=വെളിപ്പെടുത്തുക. മോഹനങ്ങൾ=മനോഹരങ്ങൾ. കാന്തി=ശോഭ. (൬) ആരോമൽ=മനോഹരം. ശുദ്ധി=വെടിപ്പു. മുഗ്ദ്ധത്വം=സൌമ്യത. ആഭ=കാന്തി. സാരള്യം=കളങ്കമില്ലായ്മ. സുകുമാരഗുണം=കോമളസ്വഭാവം. പാരു്=ലോകം. മെയ്യ്=ശരീരം. നവ്യതാരുണ്യം=യൌവനാരംഭം. (൭) വൈരാഗ്യം=ലോകസുഖത്തിൽ വെറുപ്പു്. വൈദികൻ=വേദാന്തി. വൈരി=ശത്രു. ഭീരു=പേടിയുള്ളവൻ. (൮) ചേതോഹരങ്ങൾ=മനോഹരങ്ങൾ. സമജാതികൾ=ഒരേ ഇനത്തിലുള്ളവ. ജാതാനുരാഗം=അനുരാഗത്തോടുകൂടുംവണ്ണം. വേദ്യം=അറിയത്തക്കതു്. വിശേഷസുഭഗത്വം=പ്രത്യേകശോഭ, (൧൦) അൎത്ഥദീൎഘം=കാൎയ്യങ്ങൾകൊണ്ടു നീണ്ടതായി തോന്നുന്നതു് (സംഭവങ്ങൾ നിറഞ്ഞതു്) അനുകമ്പനീയം=ദയതോന്നിക്കുന്നതു്. (൧൧) ചിത്രശലഭങ്ങൾ=പൂമ്പാററകൾ. ഭൃംഗരാജൻ=ശ്രേഷ്ഠനായ വണ്ടു്. (൧൨) ഭ്രമരവൎയ്യൻ=ശ്രേഷ്ഠനായ വണ്ടു്. (൧൩) കാമുകർ=കാമിച്ചുവന്നവർ. (൧൪) വിബുധകാമിതം=ദേവന്മാൎക്കിഷ്ടമായതു് (വിദ്വാന്മാൎക്കിഷ്ടമായതു എന്നും) ആകൃഷ്ടൻ=വശീകരിക്കപ്പെട്ടവൻ. ധന്യൻ=പുണ്യവാൻ, കൃതാൎത്ഥൻ. നിത്യശോകാൎത്തൻ=എന്നും ദുഃഖിച്ചു കഷ്ടപ്പെടുന്നവൻ. (൧൫) തത്താദൃശം=അത്രയ്ക്കുള്ളതു്. വ്യസനകുണ്ഠിതം=വ്യസനത്താലുള്ള മനംമടുപ്പു. അത്യുഗ്രം=ഏററവും വലിയതു് (കനവും പൊക്കവുമേറിയതു്) ബത=കഷ്ടം. പ്രത്യക്ഷം=സ്പഷ്ടമായിട്ടു. ഖിന്നൻ=ഖേദിച്ചവൻ. (൧൬) ഭവാന്തരം

ഗം=ഉറച്ചസ്നേഹം. ഉപയമം=വിവാഹം. അപായം=നാശം. അളി=വണ്ട്. ക്രന്ദിക്ക=കരയുക. കഠിന=ദയയില്ലാത്തതു്. ഭവിതവ്യത=നിയതി, വിധി (൧൭) ഹൃദയം=മനസ്സ്. (ഉള്ള് എന്നും) കുസുമാന്തരലോലൻ=മറെറാരു പൂവിനെ കാംക്ഷിക്കുന്നവൻ. ശഠൻ=അറിയാതെ അപ്രിയം പ്രവൎത്തിക്കുന്നവൻ, ദുഷ്ടൻ. ഹനിച്ചു=ജീവഹാനിവരുത്തി. (൧൮) നിഗമനം=ഊഹം, അനുമാനം. സാഹസികൻ=പൂൎവ്വാലോചനകൂടാതെ പ്രവൎത്തിക്കുന്നവൻ. (൧൯) യുവലോകം=ചെറുപ്പക്കാർ. ഏകാന്തം=രഹസ്യം. വാക്പടു=വാക്സാമൎത്ഥ്യമുള്ളവൻ, വാചാലൻ. വൃഥാപവാദം=കാരണമില്ലാത്ത ദുഷ്കീൎത്തി. മൂകങ്ങൾ=മിണ്ടാൻകഴിയാത്തവ. ദോഷം=കഷ്ടം, പാപം. (൨൦) സാകൂതം=അഭിപ്രായത്തോടുകൂടെ, (മനസ്സിൽ പ്രത്യേകം കരുതിക്കൊണ്ടു്) നഭസ്ഥലം=ആകാശം. ശോകന്ധം=ദുഃഖത്താൽ വിവേകം നശിച്ചതു്. കുസുമചേതന=പുഷ്പത്തിന്റെ ജീവൻ. ഏകാന്തഗന്ധം=അത്യന്തസൌരഭ്യമുള്ളതു്. (൨൧) ക്ഷേപിച്ചു=പ്രയോഗിച്ചു. കൃതാന്തൻ=യമൻ, കാലൻ. ഹനനം=കൊല. വ്യാപന്നം=കൊല്ലപ്പെട്ടതു്. കപോതം=മാടപ്രാവു്. (൨൨) ദേഹസൂക്ഷ്മപ്രസരം=ശരീരകാന്തിയുടെ വ്യാപ്തി. (൨൩) നിശാന്തവായു=വെളുപ്പാൻകാലത്തടിക്കുന്ന കാററു്. താരം=നക്ഷത്രം. ദിവ്യഭോഗം=സ്വൎഗ്ഗാനുഭവം (൨൪) അധീര=ഭീരു. സദ്യഃ=പെട്ടെന്നു, പൊടുന്നനേ. സ്ഫുടം=സ്പഷ്ടം. പുളകിതാംഗം=കോൾമയിർക്കൊണ്ട ശരീരം. ഉദ്വേഗം=ഭയചാപല്യം. ഉപകണ്ഠതൃണാംകുരങ്ങൾ=സമീപത്തുള്ള പുൽക്കുരുന്നുകൾ. (൨൫) അന്യൂനം=അധികം. ആത്മസത്വം=ജീവചൈതന്യം. ഗതമൌക്തികശുക്തി=മുത്തുപോയ മുത്തുച്ചിപ്പി. സന്നാഭം=കാന്തിപോയതു്. പരിധി=പരിവേഷം, തേജോവലയം. (൨൬) ലൂതകൾ=എട്ടുകാലികൾ. ചരമാവരണം=പ്രേതത്തിന്മേൽ ഇടുന്ന മൂടുപടം. ദുകൂലം=വെള്ളപ്പട്ടു്. സ്നേഹാൎദ്ര=സ്നേഹത്താൽ അലിവോടുകൂടിയതു് ഉഷസ്സ്=പ്രഭാതം. നീഹാരശീകരമനോഹരം=മഞ്ഞുതുള്ളികൾപോലെ മനോഹരമായിരിക്കുന്നതു്. അന്ത്യഹാരം=പ്രേതത്തിലണിയുന്ന മുത്തുമാല (മഞ്ഞുതുള്ളിയാകുന്ന മനോഹരമായ മുത്തുമാല എന്നു താൽപൎയ്യം) (൨൭) താരങ്ങൾ=നക്ഷത്രങ്ങൾ. പതനം=വീഴ്ച. ഹിമകണങ്ങൾ=മഞ്ഞുതുള്ളികൾ. നീഡതരു=കൂടുകെട്ടിയിരിക്കുന്ന മരം. ചടകങ്ങൾ=കുരുവികൾ. (൨൮) പരാൎത്ഥം=പരോപകാരത്തിന്നായി. (൨൯) വിപത്തു=ആപത്തു. ദിങ്മുഖം=ദിക്കുകളുടെമുഖം. തണ്ടാർസഖൻ=സൂൎയ്യൻ. ഗിരിതടം=മലയുടെ ചരിവു്. വിവസ്വാൻ=കാന്തികലൎന്നവൻ. പവനൻ=വായു, കാററു്. (൩൦) ഗുണധോരണി=ഗുണപരമ്പര, അനേക ഗുണങ്ങൾ. അപാകരിച്ചു=നശിപ്പിച്ചു. സൃഷ്ടിരഹസ്യം=സൃഷ്ടിതത്വം. ഗുണികൾ=സദ്ഗുണങ്ങളുള്ളവർ, (൩൧) നിജജന്മകൃത്യം=തന്റെ

ജന്മത്തിൽ ചെയ്യേണ്ട കാൎയ്യം. സാധിഷ്ഠർ=ഏറ്റവും ഉത്തമജനങ്ങൾ. നിശി=രാത്രിയിൽ. പാന്ഥപാദം=വഴിപോക്കരുടെ കാല്. ബാധിച്ചു=തട്ടിത്തടഞ്ഞു്. ദൃക്ഷശില=കഠിനമായ പാറ. മേഘജ്യോതിസ്സ്=മിന്നൽപ്പിണർ. ക്ഷണികജീവിതം=ഒരു ക്ഷണംമാത്രമുള്ള ജീവിതം. കാമ്യം=ആഗ്രഹിക്കത്തക്കതു് (൩൨) വിയോഗം=വേർപാട്. അത്ര=ഇവിടെ. കരുണം=ദയതോന്നിക്കുന്നതു്. രചിച്ചതു്=സൃഷ്ടിച്ചതു് (൩൪) അംഭോജബന്ധു=സൂൎയ്യൻ. ജൃംഭിച്ച=പൊങ്ങിവന്ന. സൌരഭം=സുഗന്ധം. ദായഭാഗം=അവകാശികൾ സ്വത്തുക്കളെ ഭാഗിച്ചെടുക്കുന്നതു്. (൩൫) ഉൽപന്നമായതു്=ഉണ്ടായതു്. അണുക്കൾ=പരമാണുക്കൾ. നിൽക്കും=ശേഷിച്ചിരിക്കും. ദേഹി=ആത്മാവു്. ഉൽപത്തി=ജന്മം. കൎമ്മഗതി=പുണ്യപാപങ്ങളുടെ അവസ്ഥ. ജഗത്തു്=ലോകം. ആഗമങ്ങൾ=ശാസ്ത്രങ്ങൾ. (൩൬) ഭുവി=ഭൂമിയിൽ. വിപത്തു=ആപത്തു്. ചൈതന്യം=ആത്മാവു്. ജഡം=ദേഹം, ജഡപദാൎത്ഥം (൩൭) പശ്ചിമാബ്ധി=പടിഞ്ഞാറെക്കടൽ. ആരാൽ=ദൂരത്തിൽ. ഉൽപന്നശോഭം=പുതിയ ശോഭയോടുകൂടി. ഉദയാദ്രി=കിഴക്കേദിക്കിലുള്ള പൎവ്വതം. സുമേരുവിന്മേൽ=മേരുപൎവ്വതത്തിന്മേലുള്ള സ്വൎഗ്ഗലോകത്തു. കല്പദ്രുമം=കല്പകവൃക്ഷം. (൩൮) സംഫുല്ലശോഭം=വൎദ്ധിച്ച ശോഭയോടുകൂടീട്ടു്. കുതൂഹലം=സന്തോഷം അളിവേണികൾ=വണ്ടുപോലെ കറുത്ത തലമുടിയുള്ളവർ, (സുന്ദരികളായ ദേവസ്ത്രീകൾ) ഇമ്പം=ആനന്ദം. രാഗസമ്പത്തു്=അനുരാഗാധിക്യം. സമധികം=ഏറ്റവും അധികം. ദ്യുതി=തേജസ്സ്. അമരൎഷിമാർ=ദേവൎഷിമാർ. ഫുല്ലപ്രകാശം=പൂൎണ്ണമായ ശോഭ. ബലിപുഷ്പം=പൂജയ്ക്കായുള്ള പൂവു്. സ്വൎല്ലോകം=സ്വൎഗ്ഗലോകം. സകലസംഗമം=എല്ലാപ്രകാരത്തിലുമുള്ള ബന്ധം. തമസ്സഃപരം=അജ്ഞാനാന്ധകാരത്തിന്നപ്പുറമുള്ളതു. പദം=സ്ഥാനം. (൪൦) ശാന്തി=സമാധാനം, ആശ്വാസം. ഔപനിഷദോക്തികൾ=വേദാന്തശാസ്ത്രങ്ങൾ ആത്മപരിപീഡനം=ആത്മാവിനെ (മനസ്സിനെ) സ്വയം ഉപദ്രവിക്കുന്നതു്. അജ്ഞയോഗ്യം=അവിവേകികൾക്കുതക്കതു്. ആശാഭരം=ദൃഢമായ വിശ്വാസം. ശ്രുതി=മതശാസ്ത്രം.

സിംഹപ്രസവം.

ടിപ്പണം.

---

(൧) ഖരകണ്ഠീരവി=ക്രൂരയായ സിംഹി. പരുഷതാ=ക്രൂരത. (൨) ക്രുദ്ധത=കോപം. (൩) പരതന്ത്രത=ദാസ്യം, ബന്ധനം. (൪) നിരാശൻ=ബുദ്ധിക്ഷയത്തോടുകൂടിയവൻ. (൬) സഹസാ=പെട്ടെന്നു്. മഹിതം=ശ്രേഷ്ഠം. ഗർജ്ജിതം=അലറൽ ഗഹനം=ഘോരംകാട്ടു്. ഗജഗർഭഭേദനം=ആനയുടെ ഗർഭത്തെ അലസിപ്പിക്കുന്നതു്. (൭) അഥവാ=അല്ലെങ്കിൽ. നരനാഥൻ=മഹാരാജാവു്. കോപോഗ്രരവം=കോപത്താൽ അത്യുച്ചമായ ശബ്ദത്തോടുകൂടെ. കൃതം=ചെയ്തതു്. അഹിതം=അപ്രിയം. ധൃതവീര്യൻ=ശക്തിമാൻ, പരാക്രമി. പരതന്ത്രൻ=അന്യാധീനപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവൻ. (൮) കൌതുകം=നേരംപോക്കു്. ഹരി=സിംഹം. മൃഗചക്രവർത്തി=മൃഗങ്ങളുടെ രാജാധിരാജൻ. (൧൦) അവജ്ഞ=അവമാനം. നരപാലൻ=മഹാരാജാവു്. നൃപധർമ്മകോവിദൻ=രാജധർമ്മത്തെ നല്ലവണ്ണം അറിയുന്ന ആൾ. (൧൧) വർഗ്ഗനിസർഗ്ഗനായകൻ=ജാതിയുടെ ജനനാലുള്ള നായകൻ. ധരണീപാലൻ=മഹാരാജാ. പരതന്ത്രർ=കീഴ്പെട്ടവർ, തന്റെ കീഴിലുള്ളവർ. (൧൨) നരഭോജികൾ=മനുഷ്യരെ ഭക്ഷിക്കുന്നവർ. നീചർ=അപരിഷ്കൃതന്മാർ. നരകാർഹൻ=നരകവാസയോഗ്യൻ. പുണ്യഭൂമി=ഭാരതഖണ്ഡം. (൧൩) വിശ്രുതം=കീർത്തിപ്പെട്ട. വഞ്ചിമണ്ഡലം=തിരുവിതാംകൂർ. മൂലഭൂമിപൻ=മൂലംതിരുനാൾ മഹാരാജാവു്. പ്രഥിതൻ=പ്രസിദ്ധൻ. ഉദാരചര്യ=സൽപ്രവൃത്തി. (൧൪) രുചിരം=മനോഹരം. ഭോജ്യം=ഭക്ഷണം. സുചിരം=വളരെനാളായി. സചിവന്മാർ=മന്ത്രിമാർ. നരിമുഖ്യർ=കടുവാ തുടങ്ങിയുള്ളവർ. (൧൫) സ്ഫുടസൌഖ്യം=പ്രത്യക്ഷത്തിൽ സുഖമാകുംവണ്ണം. പുരന്ധ്രി=ഭാര്യ. രാജ്യകാര്യം=സർക്കാർകാര്യം. നിവാസശയ്യ=കൂട്ടിനുള്ളിലുള്ള കട്ടിൽ. വിരമിക്ക=പിൻവലിക്ക. യുദ്ധനൌവു്=പടക്കപ്പൽ. (൧൬) കൃത്രിമസത്വരൂപം=പണിതുവച്ചിരിക്കുന്ന മൃഗത്തിന്റെ പ്രതിമ. സിന്ധു=സമുദ്രം. മഹീധരം=പർവ്വതം. (൧൭) പടുരാഗം=ശക്തിയേറിയഅനുരാഗം. ശൃംഗാരരസാർദ്രം=ശൃംഗാരരസത്താൽ കനിഞ്ഞതു്. സ്ഫുടചന്ദ്രിക=തെളിഞ്ഞനിലാവു്. കടുവജ്രം=കഠിനമായ വൈരക്കല്ലു്. ശശികാന്തം=ചന്ദ്രകാന്തക്കല്ലു്. (൧൯) കാന്താപരൻ=ഭാര്യയിൽ ആസക്തിയുള്ളവൻ. (൨൦) ഹരിധൈര്യവൃത്തി=സിംഹത്തിന്റെ മനോധൈര്യത്തിന്റെ ഗതി. മൃഗസാർവ്വഭൌമി=മൃഗങ്ങളുടെ ചക്രവർത്തിനി, സിം

ഷി ആയസപോതശക്തി=ഇരുമ്പുകപ്പലിന്റെ ഗതിവേഗം. കാന്തഭൂമി=സൂചികാന്തമുള്ള പ്രദേശം. (൨൨) കുലദീപദ്വയം=വംശത്തിന്റെ കീർത്തിയെ പുലർത്തുന്ന രണ്ടുകുട്ടികൾ. നിർജ്ഝരങ്ങൾ=അരുവികൾ. (൨൩) കരകേസരഭാരശോഭി=കിരണങ്ങളാകുന്ന ചിടകളെക്കൊണ്ടു ശോഭിക്കുന്ന. അർക്കൻ=സൂര്യൻ. ഹരി=സിംഹം. (൨൪) ശാബകങ്ങൾ=കുട്ടികൾ. ഉരുചാപലഹേതു=പല ചപലകൃത്യങ്ങൾക്കും കാരണമായിരിക്കുന്നതു്. വരം=ശ്രേഷ്ഠം. ശൈശവകാലം=കുട്ടിക്കാലം. (൨൫) ക്ഷിതി=ഭൂമി. ശാഖി=കവരങ്ങളോടുകൂടിയ വൃക്ഷം. ദാരു=വിറകു്. (൨൬) ദ്രുതജീവിതയാത്ര=ശീഘ്രമായ ജീവിതയാത്ര. സജ്ജർ=സന്നദ്ധർ. കൃതബുദ്ധികൾ=കരുതലോടുകൂടിയിരിക്കുന്നവർ. ആത്മഗൌരവം=സ്വന്തപൌരുഷം (൨൭) പൃഥുവീര്യം=വലിയപരാക്രമം. ഭവൽകുലം=നിങ്ങളുടെവംശം, തറവാടു. പ്രഥിതം=പ്രസിദ്ധം. ആത്തഭാഷ=സ്വന്തംഭാഷ. (൨൯) അനവദ്യോദ്യാനം=നിർദ്ദോഷമായ (ഭയങ്കരമല്ലാത്ത) പൂങ്കാവു് അസാരം=സാരമില്ലാത്തതു്. ജനയിത്രി=അമ്മ. ഉദാഹരിച്ചിടാം=ദൃഷ്ടാന്തമായിപ്പറയാം. (൩൦) ഘനഗംഭീരമഹാടവീതടം=വൃക്ഷങ്ങൾ തിങ്ങി ഭയങ്കരമായിരിക്കുന്ന കൊടുങ്കാടു്. (൩൧) വിലഭിത്തി=ഗുഹയുടെ ചുവരു്. രണോഗ്രനാദം=യുദ്ധത്തിലുള്ള ഭയങ്കരമായ അലർച്ച. മാറ്റൊലി=പ്രതിധ്വനി (൩൨) കുലക്രൂടസ്ഥപരാക്രമക്രമം=കാരണവന്മാരുടെ ശൌര്യപരാക്രമങ്ങളുടെ രീതി. (൩൩) ലോഭനം=ആശവർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതു്. അക്ഷമഭാവം=ക്ഷമയില്ലായ്മ വ്യഥ=മനോവേദന. ഗതഭൂതി=കഴിഞ്ഞുപോയപ്രാഭവം. മനോരഥം=ചിന്ത. വിപന്നലോകർ=ആപത്തിൽ കുടുങ്ങിയവർ. (൩൪) പൈതൃകാസനം=പിതാവിന്റെ കിടക്ക, സിംഹാസനം (പിതാവായ സിംഹം ഉറങ്ങുമ്പോൾ ഉപയോഗിക്കുന്ന ആസനം) (൩൫) അനപായം=സുഖമായി (ആപത്തുകൂടാതെ) അസ്വതന്ത്രർ=സ്വാതന്ത്ര്യമില്ലാത്തവർ. ദിനകൃത്യം=ദിവസത്തിൽ ചെയ്യുതീർക്കേണ്ടും കാര്യം (൩൬) ഉൽകണ്ഠ=ചിന്താകുലത. ശരീരപഞ്ജരസ്ഥിതൻ=ദേഹമാകുന്ന കൂടിനുള്ളിൽ ഇരിക്കുന്ന ജീവൻ, ആത്മാവ (൩൭) ചരാചരം=ജംഗമസ്ഥാവരങ്ങളായ ലോകങ്ങൾ എല്ലാം. നിത്യലീല=ഒഴിവില്ലാത്തവിളയാട്ടു്. ഭവമുക്തിദായകൻ=ദുഃഖരൂപമായ സംസാരത്തിൽനിന്നു ആത്മാക്കൾക്കു മോക്ഷം നൽകുന്നവൻ.

B39

17 DEC 1942